

Schrijfcafé 1900. 'Hee, wie ben jij met je aktetas? Lonkend naar je glimmende auto. Heb je eelt op je vingertoppen? Kunnen jouw handen liefkozen?'

hartstocht en Bosatlas

hun associaties opschrijven.

Sabine is vandaag voor het eerst. En dat is wennen. Ze klemt de zijkant van haar schrift stevig vast en leest met gebogen hoofd voor. Haar wangen zijn rood. Met een gesmoord, noordelijk accent verwoordt ze haar gedachten over een foto van twee rinnen: "Samen zijn. Getrouwd met Peter... De koffiemachine begint weer te briesen, zodat de anderen alleen nog enkele flarden als 'afscheid' en 'huiten' opvangen.

Esther houdt een foto van een man met een aktetas en een dure auto omhoog. Dan begint ze op luide toon te declameren: "Hee, wie ben jij met je aktetas? Lonkend naar je glimmende auto. Heb je eelt op je vingertoppen? Kunnen jouw handen liefkozen? Hee jij daar, wie ben jij? Met je mooie huis, je glimmende auto en je koffer. Ik en jij verschillen als dag en nacht."

Een man aan een aanpalend tafeltje kijkt wat verbaasd op.

Om twaalf uur is het schrijfcafé afgelopen. Diane Veldkamp, in het dagelijks leven muziklerares, bergt haar schrift op. Ze bezoekt het café al een jaar en ontdekte dat ze schrijven fijn vindt. "Thuis schrijf ik vaak dingen van me af. Ik vind het leuk als ik er mensen vrolijk mee kan maken. Zoals nu met mijn stukje over James Taylor."

Naast de schrijfcafés bestaan er schrijfgroepen die niet met oefeningen werken, maar zich meer richten

op het delen van werk en het praten daarover. Simon Vinkenoog begon ongeveer dertig jaar geleden met schrijfgroep De Klus, die op maandagavond bijeenkwam in een garage van het busstation in de Musschenbroekstraat. Later verhuisde de groep naar een zolder op de Mauritskade. Bij kaarslicht wisselen de schrijvers hun poëzie uit.

Een andere bekende groep is Schrijfclub Kantlijn, die sinds 1995 bestaat. Op maandagmiddag komen dak- en thuislozen bijeen om te schrijven in het wijkcentrum van de Nassaukerk. Dat gebeurt afwisselend onder begeleiding van de schrijfsters Christine Otten en Ellen Kok. Otten heeft een doos met pennen en een stapel blocnotes op tafel neergezet.

Bermbrandt, grijze sik en een imposant vormgegeven postuur, stieft ernaartoe. Borsthaar krult weelderig op vanuit zijn zwarte Hard Rock Café-hemd. Hij tikt op een cover van daklozenkrant *Z!* waarop twee honden staan. "Ik wou dat ik twee hondjes was. Buddingh," klinkt het achteloos. Al heeft hij meer met Hemingway.

Frans Heuvelmans sorteert intussen de bladzijden die hij de afgelopen tijd beschreven heeft. Zijn fijne gezicht lijkt getekend door hartstocht, en zelfs als hij lacht, dobbert in zijn ogen iets droevigs. De liefde voor schrijven en literatuur was er altijd al.

Hij correspondeerde als jonge jongen met Wolkers en verslond boeken van Pessoa, Kafka en Kundera. Die prachtige zinnen droeg hij bij zich tijdens de koude nachten die hij noodgedwongen doorbracht in een tentje op straat. Sinds kort heeft hij weer een woning en schrijft hij steeds meer. "Ik ben bezig met een epos over een psychiatrisch patiënt," vertelt hij. Hij toont de regels uit één van zijn gedichten: Onbekleed en onbevlekt/ ligt de 7e, de 27e, de 19e te schreeuwen/ik wil dat ik niet wist hoe je binnenkwam/en hoe mooi morgen kan zijn/steeds weer en weer.

"Kantlijn is geen hulpverlening of therapie," benadrukt Otten. "We zijn serieus met schrijven bezig, op hoog niveau. Het accent ligt op literair." De Kantlijnschrijvers treden dan ook geregeld op, zoals onlangs bij het VPRO-Boekenfestival.

Aan het begin van elke bijeenkomst leest Otten een stuk voor uit een boek en koppelt daar een opdracht aan. "Meestal is dat een thema waarover ze moeten schrijven. Het moet spannend blijven en daarom geef ik de schrijvers zoveel mogelijk vrijheid."

Na een uur schrijven leest iedereen zijn verhaal voor. Ronald, een robuuste verschijning met een knap gezicht, draagt met rauwe stem een kwetsbaar liefdesgedicht voor: "Meisje met rode haren/die dingen heeft waar je hart van gaat bonken/warm van binnen als ze naar me

lucht/begrijpen doe ik haar nooit/ maar poeh wat is ze leuk."

En dan, omdat het allemaal niet te kwetsbaar moet worden, brengt hij nog een stukje over plees en toiletten ten gehore.

De schrijvers van Kantlijn krijgen vijf euro voor hun bezoek, omdat hun stukje geplaatst kan worden in *Z!*. Vrijwilligers schenken gratis koffie en thee en gaan rond met fruit, ontbijtkoek, boterhammen en pakjes shag.

"In het begin kwam ik vooral voor die vijf euro, gratis koffie en broodjes," geeft Jacky toe. "Maar ik heb er

nu echt lol in. Schrijven is verslavend."

Eerder die middag is ze met veel aplomb binnengekomen: "Ik ben wat laat, want die stalker hield me weer staande. Die man is verliefd op me." Met een wegwerpgebaar: "Wat je tegenwoordig niet tegenkomt op straat, je wordt er niet goed van."

Jacky heeft stoere, blauwe ogen en rond haar mondhoeken speelt voortdurend een vage ironie. Met enige trots toont ze haar handgeschreven epistels. In die verhalen vertelt ze met spitsvondige humor over een christelijke psychopate die aan de deur kwam met een taart, en over haar angst dat daar een klein bijbeltje in verstopt zou zitten. Over die keer dat ze een *Bosatlas* ("Wat een rijkdom") in een vuilniszak vond, maar door een buurtbewoner werd uitgescholden voor stoephoer. Ze krijgt die middag de lachers op haar hand met een absurdistisch relaas over een uitgeblust stel en de mooie zin 'een traan viel in haar erwtensoep.'

Samenzweerderig nadert Jacky even later met haar blocnote: "Zeg, die andere schrijfcafés, hoe heten die? Dan krijg je van mij ook twee adresjes. De Klus is leuk. Héél anders dan hier, hoor. Daar neem je je eigen drank en zakje chips mee." Zorgvuldig noteert ze vervolgens de gegevens van 1900. "Dan ga ik daar binnenkort ook eens kijken!"